

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР (ШЕСНАЕСТО ИЗДАЊЕ)	17
СКРАЋЕНИЦЕ	19

Први део УГОВОРИ У ПРИВРЕДИ (ТРГОВИНСКИ УГОВОРИ)

Глава I	
УВОДНИ ДЕО – ОПШТА ПИТАЊА ПОЈМА И ПРЕДМЕТА	23
1. Одређење термина	23
2. Трговинско право као грана права	26
3. Однос трговинског права са неким другим гранама права ...	27
Глава II	
ИСТОРИЈАТ ТРГОВИНСКОГ ПРАВА	29
1. Упоредно трговинско право	29
2. Југословенско и српско трговинско право	31
Глава III	
ИЗВОРИ ТРГОВИНСКОГ ПРАВА	35
1. Заједнички извори трговинског и грађанског права	35
1.1. Закон	35
1.2. Судска (и арбитражна) пракса	36
1.3. Правна наука	37
2. Аутономни извори трговинског права – <i>lex mercatoria</i>	38
2.1. Обичаји	38
2.2. Узансе	40
2.3. Општи услови пословања	41
2.4. Трговачке клаузуле и термини	42
3. Хијерархија извора трговинског права	42
4. Остали могући извори трговинског права	43
Глава IV	
ОПШТА ПРАВИЛА ТРГОВИНСКИХ ПОСЛОВА (УГОВОРИ У ПРИВРЕДИ)	45
1. Концепција јединства облигационих односа	45
2. Појам трговца и трговинског посла	46

3.	Важније специфичности уговора у привреди	51
3.1.	Начело поштења и савесности	51
3.2.	Појачана пажња	52
3.3.	Начело теретности	53
3.4.	Држава и уговори у привреди	53
3.5.	Начело неформалности	54
3.6.	Преговори	54
3.7.	Општа понуда	57
3.8.	Позив на понуду	59
3.9.	Прећутно закључење	60
3.10.	Меморандум	62
3.11.	Савремена средства везе	62
3.12.	Обезбеђење уговора у привреди	63
3.13.	Одговорност из уговора у привреди	67
3.14.	Камата	69
3.15.	Прекомерно оштећење	70
3.16.	Доказна средства	70
3.17.	Приговори и застарелост	70
3.18.	Судови и арбитраже	71

Глава V

	УГОВОР О ПРОДАЈИ	73
1.	Опште карактеристике	73
2.	Предмет продавчеве обавезе	77
3.	Предмет купчеве обавезе	80
4.	Обавезе продавца	83
4.1.	Обавеза предаје ствари – обавеза испоруке	83
4.2.	Обавеза гаранције за физичка својства робе (саобразност робе)	87
4.3.	Остале обавезе продавца	88
5.	Обавезе купца	90
5.1.	Обавеза плаћања цене	90
5.2.	Обавеза преузимања ствари	93
5.3.	Остале обавезе купца	94
6.	Одговорност за неизвршење уговорних обавеза	94
6.1.	Системи одговорности	94
6.2.	Одговорност продавца – права купца	95
6.3.	Одговорност купца – права продавца	106
7.	Одговорност продавца за тзв. рефлексну штету	108
8.	Заједничка правила за обавезе продавца и купца	109

8.1. Узајамност испуњења	109
8.2. Антиципативни раскид	109
8.3. Накнада штете	110
9. Одговорност произвођача по основу гаранције и продавца за материјалне недостатке	114
10. Прелаз ризика и трошкова са продавца на купца (транспортне клаузуле).	117
10.1. Појам, извори, природа и општа правила	117
10.2. Клаузула за сваки вид или видове транспорта.	119
10.3. Клаузуле које се примењују на поморски транспорт и транспорт унутрашњим пловним путевима.	121
10.4. Ревизије <i>Incoterms</i> -а	123
Глава VI	
УГОВОРИ СА ГРАЂАНСКОПРАВНОМ ОСНОВОМ У УГОВОРУ О НАЛОГУ (УГОВОРИ О ПРИВРЕДНИМ УСЛУГАМА)	127
I УГОВОР О ПОСРЕДОВАЊУ	127
1. Опште карактеристике	127
2. Обавезе посредника – законске	129
3. Обавезе посредника – уговорне	131
4. Одговорност посредника	132
5. Права посредника	133
II УГОВОР О ТРГОВИНСКОМ ЗАСТУПАЊУ (АГЕНТУРИ)	135
1. Опште карактеристике	135
2. Обавезе заступника – законске	140
3. Обавезе заступника – уговорне	143
4. Права заступника – обавезе налогодавца	143
5. Посебни начини престанка уговора о трговинском заступању	146
III УГОВОР О КОМИСИОНУ	146
1. Опште карактеристике	146
2. Врсте уговора о комисиону	150
3. Обавезе комисионара	153
4. Права комисионара – обавезе комитента	157
5. Самостално иступање комисионара	159
IV УГОВОР О КОНТРОЛИ	160
1. Опште карактеристике	160
2. Врсте уговора о контроли	162
3. Обавезе вршиоца контроле – права наручиоца	163
4. Права вршиоца контроле – обавезе наручиоца	165

5. Одговорност вршиоца контроле	166
V УГОВОР О УСКЛАДИШТЕЊУ	168
1. Опште карактеристике	168
2. Обавезе складиштара – права оставодавца	171
3. Одговорност складиштара	173
4. Права складиштара – обавезе оставодавца	175
VI УГОВОР О ОСИГУРАЊУ	176
1. Опште карактеристике	176
2. Врсте осигурања	181
3. Обавезе осигуравача	183
4. Обавезе уговарача осигурања и осигураника	183
5. Осигурање имовине	186
5.1. Општа правила	186
5.2. Осигурање од одговорности	189
5.3. Осигурање кредита	190
5.4. Транспортно осигурање	191
6. Осигурање лица	193
7. Реосигурање	196
8. Трајање осигурања	197
VII УГОВОР О ТУРИСТИЧКИМ УСЛУГАМА	198
1. Опште карактеристике	198
2. Уговор о организовању путовања	200
3. Посреднички (заступнички) уговор о путовању	206
4. Уговор о ангажовању угоститељских капацитета (уговор о алотману)	208
VIII УГОВОР О ОТПРЕМАЊУ (ШПЕДИЦИЈИ)	210
1. Опште карактеристике	210
2. Обавезе шпедитера	213
3. Права шпедитера	216
4. Одговорност шпедитера	218
5. Посебни облици шпедиције	220
Глава VII	
УГОВОРИ СА ГРАЂАНСКОПРАВНОМ ОСНОВОМ У УГОВОРУ О ДЕЛУ (УГОВОР О ГРАЂЕЊУ И УГОВОР О ПРЕВОЗУ)	221
I УГОВОР О ГРАЂЕЊУ	221
1. Опште карактеристике	221
2. Обавезе извођача радова	225
3. Обавезе наручиоца радова	230

4. Примопредаја грађевине и радова	233
5. Одговорност извођача за недостатке грађевине и радова	235
6. Одговорност пројектанта за недостатке грађевине	237
7. Остала правила о одговорности	238
8. Одговорност за штету трећим лицима	239
9. Посебне врсте уговора о грађењу	239
II УГОВОР О ПРЕВОЗУ РОБЕ (СТВАРИ) МОРЕМ	241
1. Опште карактеристике	241
2. Обавезе бродара	245
3. Права бродара	248
4. Одговорност бродара	249
5. Ослобођење бродара од одговорности	255
6. Реализација штете	257
7. Заједничка хаварија	258
III УГОВОР О ПРЕВОЗУ РОБЕ (СТВАРИ) У УНУТРАШЊОЈ ПЛОВИДБИ	261
1. Опште карактеристике	261
2. Права и обавезе	262
3. Одговорност	263
IV УГОВОР О ТЕГЉЕЊУ	264
1. Опште карактеристике	264
2. Обавезе уговорних страна	265
3. Одговорност и правна природа	266
V УГОВОР О ПРЕВОЗУ РОБЕ (СТВАРИ) ВАЗДУШНИМ ПУТЕМ	267
1. Опште карактеристике	267
2. Обавезе ваздушног превозиоца робе	269
3. Права ваздушног превозиоца робе	271
4. Одговорност превозиоца робе ваздушним путем	272
5. Ослобођење од одговорности	276
6. Поступак остваривања накнаде штете	277
VI УГОВОР О ПРЕВОЗУ РОБЕ (СТВАРИ) ЖЕЛЕЗНИЦОМ	278
1. Опште карактеристике	278
2. Обавезе пошиљаоца до отпочињања превоза	282
3. Обавеза железнице до отпочињања превоза	283
4. Обавезе железнице и пошиљаоца до отпочињања превоза	285
5. Обавезе железнице у фази превоза робе	285
6. Обавезе железнице у фази издавања робе	287
7. Права железнице	288

8. Одговорност железнице	291
9. Рекламације и тужбе	295
10. Ослобођење железнице од одговорности	296
VII УГОВОР О ПРЕВОЗУ РОБЕ (СТВАРИ) ДРУМОМ.	299
1. Опште карактеристике	299
2. Обавезе друмског превозиоца робе	300
3. Права друмског превозиоца	302
4. Одговорност друмског превозиоца робе	303
5. Рекламације и тужбе	305
VIII УГОВОР О КОМБИНОВАНОМ ПРЕВОЗУ РОБЕ (СТВАРИ) . . .	306
1. Опште карактеристике	306
2. Одговорност предузетника комбинованог превоза	308
3. Приговори и тужбе	311
IX УГОВОР О ПРЕВОЗУ ПУТНИКА.	311
1. Опште карактеристике	311
2. Обавезе превозиоца путника	313
3. Обавезе путника	315
4. Одговорност превозиоца путника	316
X УГОВОР О ПРЕВОЗУ ПРТЉАГА.	319
1. Опште карактеристике	319
2. Права и обавезе	320
3. Одговорност	320
Глава VIII	
УГОВОР О МЕШОВИТОМ ГРАЂАНСКОПРАВНОМ	
ОСНОВОМ	323
I УГОВОР О ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГИЈЕ	
(УГОВОР О ЛИЦЕНЦИ)	323
1. Опште карактеристике	323
2. Врсте уговора о трансферу технологије	325
3. Обавезе даваоца технологије	326
4. Обавезе стицаоца технологије	327
5. Права и обавезе уговорних страна по истеку уговора о трансферу технологије	329
6. Подлиценца	330
7. Рестриктивне уговорне клаузуле	331
8. Неке специфичности престанка уговора	331
II УГОВОР О ДУГОРОЧНОЈ ПРОИЗВОДНОЈ КООПЕРАЦИЈИ	332
1. Опште карактеристике	332

2. Правни режим уговора	334
3. Одговорност коопераната	335
III УГОВОР О ФРАНШИЗИНГУ	335
1. Опште карактеристике	335
2. Врсте уговора о франшизингу	338
3. Обавезе уговорних страна	339
4. Однос са правом конкуренције	340
5. Права примаоца франшизинга по престанку уговора	341
6. Правна природа	341

Други део БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ

Глава I	
ОПШТА ПРАВИЛА О БАНКАРСКИМ ПОСЛОВИМА	345
1. Појам и историјат банкарских послова	345
2. Особине и врсте банкарских послова	346
3. Банкарска тајна и одговорност банке	347
4. Посебна правила заштите корисника финансијских (банкарских) услуга	348
Глава II	
КРЕДИТНИ ПОСЛОВИ И ПОСЕБНИ ПОСЛОВИ ФИНАНСИРАЊА	351
I УГОВОРИ О КРЕДИТУ (ОПШТИ)	351
1. Опште карактеристике	351
2. Права и обавезе уговорних страна из уговора	352
3. Посебни начини престанка уговора о кредиту	354
4. Врсте уговора о кредиту	355
II СПЕЦИЈАЛНИ КРЕДИТНИ ПОСЛОВИ	360
III УГОВОР О ФАКТОРИНГУ	362
1. Опште карактеристике	362
2. Врсте уговора	363
3. Обавезе уговорних страна	364
4. Ограничење посла и разграничење од сродних послова	366
IV УГОВОР О ФОРФЕТИРАЊУ (ФОРФЕТИНГУ)	367
1. Опште карактеристике	367
2. Видови уступања потраживања	368
3. Разграничење од сродних послова	369

V УГОВОР О ФИНАНСИЈСКОМ ЛИЗИНГУ (<i>LEASING</i>)	370
1. Опште карактеристике	370
2. Обавезе уговорних страна	371
3. Уговорне клаузуле	373
4. Врсте уговора	374
5. Разграничење од сродних послова	376
Глава III	
БАНКАРСКИ ДЕПОЗИТИ	379
I НОВЧАНИ ДЕПОЗИТ	379
1. Опште карактеристике	379
2. Обавезе уговорних страна	380
3. Врсте	381
II УЛОГ НА ШТЕДЊУ	382
1. Опште карактеристике	382
2. Штедна књижица	382
III БАНКАРСКИ ТЕКУЋИ РАЧУН	383
1. Опште карактеристике	383
2. Правни режим и дејство	385
3. Обавезе уговорних страна	386
IV НЕНОВЧАНИ ДЕПОЗИТ	388
1. Опште карактеристике	388
2. Врсте	388
V ДЕПОЗИТ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ	389
1. Опште карактеристике	389
2. Обавезе банке	391
Глава IV	
БАНКАРСКИ УСЛУЖНИ ПОСЛОВИ	393
I УГОВОР О СЕФУ	393
1. Појам и природа	393
2. Обавезе корисника и одговорност банке	394
II АКРЕДИТИВ	395
1. Опште карактеристике	395
2. Обични акредитив	399
3. Правни односи код документарног акредитива	400
4. Начела документарног акредитива	404
5. Робна документа код документарног акредитива	406
6. Подела документарног акредитива	406

III ГАРАНЦИЈА (БАНКАРСКА).....	412
1. Појам гаранције	412
2. Гаранција у упоредном праву	413
3. Правни односи код гаранције.....	415
4. Правна природа и разграничења у вези са гаранцијом.....	417
5. Елементи (банкарске) гаранције	418
6. Пренос гаранције и измене основног уговора.....	420
7. Врсте (банкарске) гаранције.....	420
IV ПЛАТНЕ УСЛУГЕ.....	425
1. Појам и подела	425
2. Готовинске и безготовинске платне услуге.....	426
3. Организације за платне услуге	427
4. Инструменти безготовинског промета	429
5. Вирмански налог (налог за плаћање)	430
V ДОКУМЕНТАРНИ ИНКАСО (НАПЛАТА)	431
1. Појам, природа и врсте документарног инкаса.....	431
2. Правни односи код документарног инкаса.....	433
3. Одговорност банке код документарног инкаса.....	434
VI ОСТАЛИ УСЛУЖНИ БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ	434
1. Услужни послови банака у вези са хартијама од вредности....	434
2. Остали услужни банкарски послови	436

Трећи део
ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ
(НЕСЕРИЈСКЕ – ПОЈЕДИНАЧНЕ)

Глава I	
ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ И ЊИХОВА ПРИРОДА	439
1. Опште карактеристике хартија од вредности	439
1.1. Опште карактеристике.....	439
1.2. Разлика хартија од вредности и других писмених исправа	443
1.3. Привредна функција и значај хартија од вредности	444
2. Класификација хартија од вредности.....	446
2.1. Критеријуми класификације и подела.....	446
2.2. Хартије на име	448
2.3. Хартије по наредби	450
2.4. Хартије на доносиоца	452
2.5. Остале хартије од вредности	453

3.	Остала општа правила о хартијама од вредности.	454
3.1.	Залагање.	454
3.2.	Пренос пуномоћја.	454
3.3.	Конвертовање.	455
3.4.	Дељење и сједињење.	456
3.5.	Замена и амортизација.	456
4.	Правна природа односа из хартија од вредности.	457
Глава II		
НОВЧАНЕ ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (ХАРТИЈЕ ОД		
ВРЕДНОСТИ ЕМИТОВАНЕ КАО ПОЈЕДИНАЧНЕ).		
		459
I МЕНИЦА.		
		459
1.	Појам и особине менице.	459
2.	Историјат менице.	460
3.	Извори права.	461
4.	Правна природа менице.	463
5.	Врсте менице.	465
6.	Основна менична начела.	467
7.	Битни менични елементи.	470
7.1.	Општи менични елементи.	470
7.2.	Персонални менични елементи.	471
7.3.	Географски менични елементи.	473
7.4.	Календарски менични елементи.	473
8.	Претпостављени менични елементи.	474
9.	Факултативни менични елементи.	475
9.1.	Клаузуле с меничноправним значењем.	475
9.2.	Клаузуле с грађанскоправним значењем.	477
II МЕНИЧНЕ РАДЊЕ.		
		478
1.	Радње обликовања (морфологије) менице.	478
1.1.	Издавање менице.	478
1.2.	Умножавање менице.	480
1.3.	Пренос менице (индосамент и цесија).	482
1.3.1.	Својински индосамент.	484
1.3.2.	Несвојински индосамент.	486
2.	Радње гаранције плаћања.	486
2.1.	Редовни акцепт.	486
2.2.	Акцепт (и исплата) интервенцијом.	488
2.3.	Менични авал.	491
3.	Радње реализације меничних права.	494
3.1.	Презентација менице.	494

3.2. Исплата менице	495
3.3. Менични протест.	497
3.4. Менична нотификација (обавештавање)	499
3.5. Менични регрес	501
3.6. Меничне тужбе и приговори	504
3.7. Амортизација	507
4. Домицилирана меница	508
5. Бланко меница	509
6. Сопствена меница	511
7. Важније новине Конвенције УН о међународним трасираним и сопственим меницама	514
8. Неосновано обогаћење у меничном праву	518
9. Застарелост у меничном праву.	519
III ЧЕК	520
1. Историјат чека.	520
2. Извори права.	521
3. Појам, значај и правна природа чека	522
4. Врсте чека.	524
4.1. Класификација чека према начину одређивања имаоца права.	524
4.2. Класификација чека по намени	525
5. Елементи чека	528
5.1. Битни елементи чека.	528
5.2. Факултативни елементи чека	530
5.3. Забрањени елементи чека	530
6. Чековне радње.	531
6.1. Издавање чека.	531
6.2. Умножавање чека.	533
6.3. Пренос чека.	533
6.4. Авал чека	533
6.5. Интервенција код чека	534
6.6. Презентација чека на исплату	534
6.7. Исплата чека	535
6.8. Опозив чека.	536
6.9. Протест код чека	537
6.10. Нотификација код чека	538
6.11. Регрес код чека	539
6.12. Чековне тужбе и приговори	539
6.13. Амортизација чека	541
6.14. Застарелост код чека.	541

Глава III	
РОБНЕ ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ	543
I СКЛАДИШНИЦА	543
1. Појам, значај, издавање и садржина	543
2. Врсте складишнице	545
3. Пренос складишнице	546
4. Специјалне врсте вараната и складишнице	548
II ТОВАРНИ ЛИСТ	549
1. Опште карактеристике	549
2. Врсте товарног листа	551
3. Доказна снага товарног листа	552
4. Товарни лист и банкарски акредитив	553
III ИСПРАВЕ КОМБИНОВАНОГ ПРЕВОЗА РОБЕ	553
IV КОНОСМАН (ТЕРЕТНИЦА)	556
1. Појам, садржина и издавање	556
2. Врсте и пренос теретнице	558
3. Доказна снага теретнице	560
Глава IV	
ЛЕГИТИМАЦИОНЕ ИСПРАВЕ	563
I ЛЕГИТИМАЦИОНИ ПАПИРИ И ЗНАЦИ	563
1. Легитимациони папири	563
2. Легитимациони знаци	564
II ПОЛИСА ОСИГУРАЊА	565
1. Појам, значај и садржина	565
2. Врсте полисе	566
3. Правна природа полисе	567
4. Лист покрића	568
III ПЛАТНЕ КАРТИЦЕ	569
1. Појам, функција и издавање	569
2. Врсте платних картица	570
3. Правни односи код универзалних платних картица	570
4. Правна природа платне картице	572
ЛИТЕРАТУРА	573
СТВАРНИ РЕГИСТАР (бројеви означавају пасусе)	587